

Vědci: AI může vést k vyhynutí lidstva

LONDÝN Umělá inteligence (AI) může vést k zániku lidstva, varovali vedoucí představitelé technologického sektoru, včetně šéfa společnosti OpenAI, která vyvinula chatovacího robota ChatGPT. Včera o tom informoval server BBC News s odkazem na prohlášení, jež podepsaly desítky akademiků, expertů a podnikatelů. Tisíce akademiků, expertů a podnikatelů zapojených do vývoje umělé inteligence včetně miliardáře Elona Muska v březnu v prohlášení vyzvaly k nejméně půlročním pozastavení vývoje nových modelů s ohledem na „hluboká rizika pro společnost a lidstvo“. Podle některých odborníků jsou však obavy přehnané. S regulacemi rychle se vyvíjející technologie se snaží přijít země po celém světě včetně Evropské unie, která by ještě letos měla schválit právní rámec týkající se umělé inteligence.

Hlavní cíl turistů? Lanovka na Petřín

PRAHA Nejnavštěvovanějším turistickým cílem v Česku byla loni znovu **pražská lanová dráha na Petřín**. Svezla 1,7 milionu lidí. Předloni jich byl zhruba milion, rok 2021 byl ale ještě výrazně ovlivněn epidemií koronaviru. Přes milion návštěvníků v loňském roce měly ještě Zoo Praha a také Pražský hrad. Právě zoologické zahrady a hrady a zámky patří mezi nejvyhledávanější turistická místa v zemi. Vyplývá to z údajů státní agentury CzechTourism. Do první desítky nejnavštěvovanějších míst se vešly ještě Aquapalace v Čestlicích, Dolní Vítkovice v Ostravě, Zoo Zlín, Aqualand Moravia Pasohlávky, Safari Park Dvůr Králové, hrad Špilberk v Brně a Zoologická zahrada Ostrava.

Zdroj: ČTK

ČINA

Do vesmíru poprvé letěl civilista

TIU-ČCHÜAN K čínské vesmírné stanici Tchien-kung v noci na včerejšek z pouště Gobi odstartovala loď Šen-čou 16 s trojicí astronautů, kteří vystřídají dosavadní posádku stanice. Napsala to včera agentura Reuters, podle níž jde o pátý takový let k čínské vesmírné stanici od roku 2021. Raketa Dlouhý pochod 2F (na snímku), která loď nese, odstartovala z vesmírného střediska v Tiou-čchüanu na severozápadě Číny v 9.31 místního času (3.31 SELČ). Na palubě Šen-čou 16 je poprvé i civilista. Vědec Kuej Čhaj-čchao se má na vesmírné stanici soustředit na experimenty. Všichni dosavadní čínští astronauti byli členy armády. Trojice zůstane na nízké oběžné dráze asi pět měsíců. Astronauti, kteří byli poslední půlrok na vesmírné stanici, se na Zemi vrátí zřejmě v sobotu. Letos Čína plánuje vyslat ke své vesmírné stanici ještě jednu pilotovanou posádku. **čtk**

FOTO ČTK/AP

„Nižší DPH zlevnění nepřinese“

Dokončení ze strany 3

Ve zlevnění potravin, některých léků, stavebních prací a některých dalších služeb vlivem snížení sazby DPH z nynějších 15 na 12 procent příliš nevěří ani Štěpán Křeček, hlavní ekonom společnosti BH Securities a člen poradního týmu premiéra Petra Fialy (ODS). Příznivý vliv může spotřebitelům částečně snížit cenu jen ve vysoce konkurenčním prostředí.

„Což ale zdaleka neplatí pro všechny trhy. Jinak lze ale čekat, že lidé žádnou změnu nepoznají a prodejci si o tu daňově ušetřenou hodnotu částečně zvýší marže. Zlevnění bychom mohli asi očekávat třeba u pohřebních služeb, je otázka, jak u stavebních prací, ale u potravin už bych na to moc nesázel. A v gastronomii to ke zlevnění nepovede téměř jistě,“ vyjádřil se Křeček.

Vláda současně plánuje naopak u řady položek sazbu DPH zvýšit. Vlna nevole se spustila ze strany

kritiků mimo jiné u přefazení do základní sazby 21 procent nejen sudového – čepovaného piva (z dnešní sazby deset procent), ale s výjimkou kohoutkové vody i všech nealko nápojů, včetně minerálek i kojenecké vody. Což automaticky znamená jejich zdražení.

Ministerský optimismus

Ministerstvo financí jako předkladatel konsolidačního balíčku vedle toho uvádí potraviny, léky, stavební práce, dětské autosedačky či pohřební služby jako položky, které budou zdražení v jiných oblastech eliminovat a přispějí ke snížení inflace. „Rozpočtově negativní souhrnný dopad všech navržených úprav systému DPH vytváří současně protiinflační stimulum,“ uvádí ministerstvo v navrženém balíčku změny.

Resort vyčíslil, že všechny navržené změny DPH budou mít dokonce záporný efekt – zpomalí celkový výběr této daně v příštím roce o 2,1 miliardy korun.

„To je sice napsáno na papíře,

Odbory zvažují stávkou

■ Odboráři z Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) **zřídili včera celostátní stávkový výbor**. Jsou připraveni případně k celorepublikovému **protestu proti vládnímu balíčku k ozdravení financí**. Od 26. do 30. června pak jednotlivé svazy a organizace mohou pořádat své protestní akce. Dohodl se na tom sněm ČMKOS. **čtk**

ale domnívám se, že potraviny a další komodity a služby, přesunutě ze sazby 15 procent do 12 procent, ve výsledku nezlevní a finální výběr DPH do státního rozpočtu neklesne. Možná naopak spíš vzroste,“ soudí Ladislav Mínič z Hospodářské komory.

O zlevnění vlivem snížení sazby na potraviny o tři procentní body si už vůbec nedělají iluze

hospodství. Konsolidační balíček jim razantně o jedenáct procentních bodů na 21 procent zvyšuje sazbu u točeného piva. A jídlu podávanému v restauracích se sazba DPH zvyšuje z nynějších deseti na 12 procent.

„Za této situace vysoké inflace a v době, kdy všude zoufale chybí kuchaři a další personál, který si lze udržet jen za cenu aspoň trochu důstojné mzdy, nejsme schopni zlevňovat,“ říká Luboš Kastner, spolujednatel sítě restaurací Hospodská a zástupce Asociace malých a středních podniků a živnostníků.

Reakce na zveřejněný konsolidační balíček odhalily i další kritické body návrhů vládní koalice. Například Agrární komora ve svých připomínkách upozornila na negativní dopad vládního návrhu na zrušení osvobození od daně pro příjmy ze zájmového chovu včel. To by vedlo k omezení včelařské činnosti, protože by daňové přízní museli posílat i včelaři s malým počtem včelstev. Ne-

líbí se to ani ministerstvu zemědělství, které varuje před výrazným růstem administrativní zátěže a nízkým výnosem případného zdanění.

Pozor na stravenky a benefity

Z několika stran se snaží kritika i na koalici navrhované omezení výhodnosti stravenek pro zaměstnance – jejich finanční spoluúčast (až 45 procent hodnoty stravenky) je dnes plně osvobozena od daně, nově by zaměstnanci měli nezdaňovanou jen část do 70 procent celého příspěvku na stravování.

Ještě větší kritiku ale vyvolává úmysl zrušit daňové zvýhodnění zaměstnavatelů poskytovaných volnočasových benefitů, které dnes ve formě podpory například sportu, kultury či zdraví využívají na tři miliony zaměstnanců. Je zřejmé, že pokud by stát daňovou podporu zrušil, mnoho podniků by tento benefit přestalo nabízet.

» **Názory k tématu** čtete na stranách 12 a 13

inzerce

Extrémní daň na vaping nebude fungovat

Vláda rychle, bez analýz a odborné debaty představila konsolidační balíček, jehož součástí je i zavedení spotřební daně na náplně do elektronických cigaret. Dá se pochopit, že stát hledá jakékoliv dostupné zdroje. Když je daň ve zhruba polovině evropských zemí, lze ji zavést i v Česku. Přesto je tento návrh neuvěřitelným způsobem nedomyšlený, škodlivý, a navíc ve svém důsledku nefunkční.

Proč tomu tak je? Smyslem spotřební daně je jednak výběr peněz pro rozpočet, zároveň má regulovat spotřebu věcí, které jsou svým způsobem škodlivé. Způsob, jaký vláda navrhla, ale nesplní ani jeden z těchto cílů.

Na jednu lahvičku náplně, která nyní stojí zhruba 80 korun, bude daň 121 korun. Bude to zdaleka nejvyšší zatížení v celé EU. Náplň

zdraží víc než dvojnásobně a efekt není těžké odhadnout. Lidé se pokusí dani vyhnout. Možností mají mnoho: ve dvou sousedních zemích není daň žádná, v Polsku čtyřikrát menší, v Německu je menší „jen“ třikrát. Když Češi jezdí pro levnější benzín nebo potraviny, rádi si přibalí i pár lahviček. A malé e-shopy nikdo neuhlídá. Stát tak nejenže nevybere spotřební daň, ale ještě přijde o DPH a daň z příjmů.

Náplň si navíc lze vyrobit i doma. Látky, ze kterých se skládá, jsou ve své většině volně dostupné, nepo-

užívají se jenom k vapování. Litř základní tekutiny stojí okolo 650 korun. Po zdanění bude stát přes 12 tisíc – a v drogerii bude stále za stejnou cenu. Proč by to lidé platili? Důsledky jsou negativní pro všechny: stát nevybere svou daň, výrobci náplní přijdou o zákazníky a samotný spotřebitel bude ohrožen tím, že bude mít podomácku vyrobenou směs. Kdyby se ministerstvo na chvíli zamyslelo, nikdy by skokovou a extrémně vysokou daň nenavrholo.

Zdravotní aspekt je ještě důležitější. E-cigarety nejsou bez rizika, ale zároveň představují alternativu k cigaretám klasickým. A zde se všichni odborníci shodnou, že je to alternativa daleko méně nebezpečná. Uznává to i sama vláda. V dubnu schválila

konceptní plán, podle nějž chtěla ekonomicky motivovat kuřáky, aby přešli k méně rizikovým způsobům užívání nikotinu. O měsíc později dělají pravý opak. Lidé, kterým vaping násobně zdraží, se prostě vrátí k cigaretám.

Necelá miliarda, kterou chce vláda vybrat, se do státní kasy nedostaví. A plány, jak řešit zdraví kuřáků, jsou tímto nápadem v ohrožení. Lze se jen divit, proč se hlasitě neozvou odborníci i politici, kteří léta „snížování škodlivosti“ otevřeně hájili. Až se začnou objevovat případy poškozeného zdraví podomácku vyrobenými náplněmi, bude pozdě. Čas to řešit je teď.

Robert Hrdlička, prezident Komory elektronického vapování